

Szám.

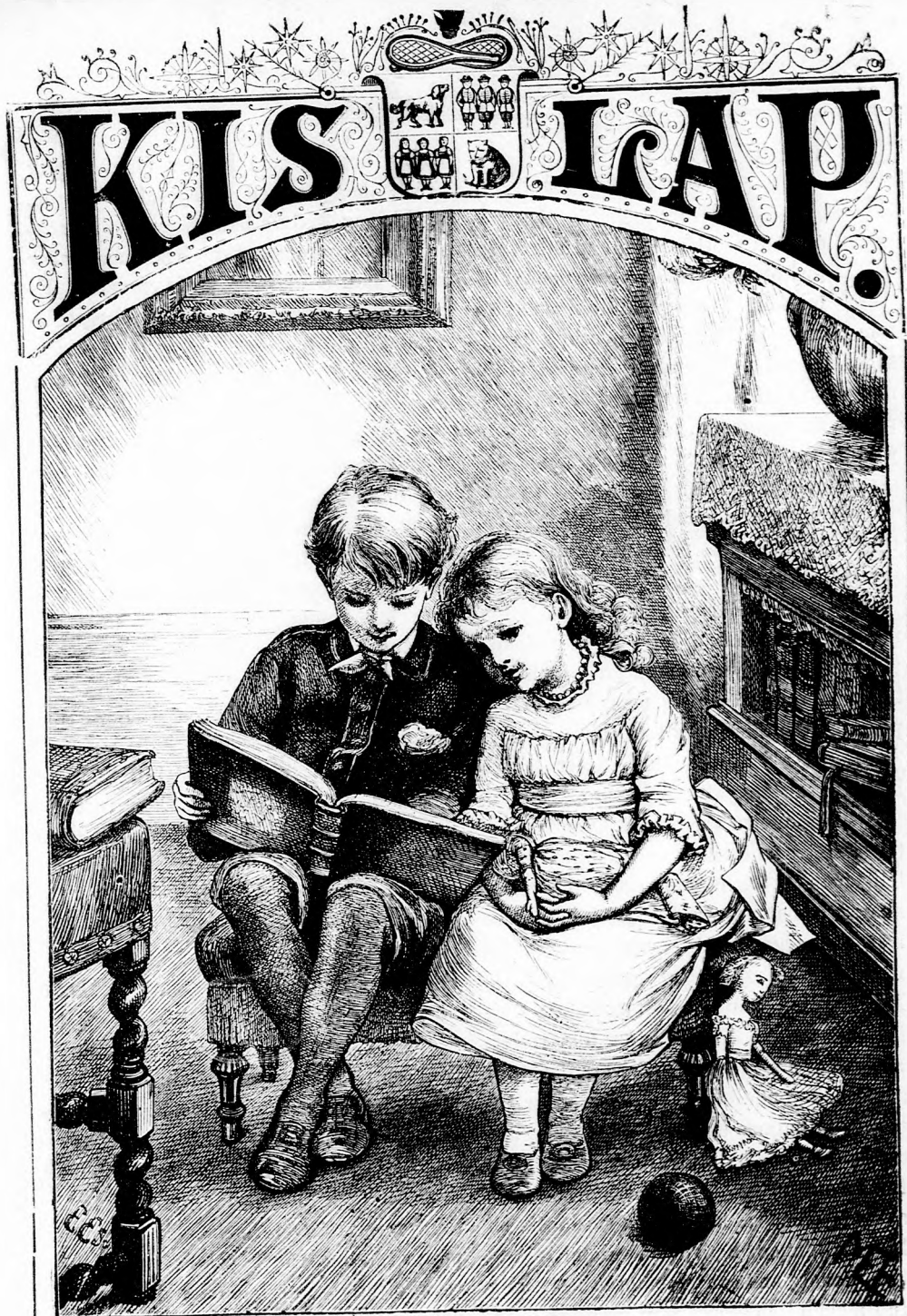
Miklós.
Dorina
egy-
m. Ezer
Bella.
magatok
ghálál-
gond-
s Bella
Szán-
sul ve-
em. Ha
nepén
eken, a
ztóségi
h M.
Kírko-
arapo-
zét. —
Némi
miná-
onok
elünk-
veze-
ndbeli
melyet
okból

vára

ladár
rtott
argit
endy
frt.,
sízsló
éd és
lta 2
ndor
frt.,
arma,
8 frt.
a és
frt.
krral

kis
i.

bület.

Az UTOLSÓ. (Lásd a 43. lapon.)

XXIV. kötet. 3. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1883. január 21-én.

K I T A S Z I T V A !

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

TÓ IDEIG szótlanul ballagtunk ismét tovább; én természetesen nem valami kellemes gondolatokba merültem. Gáspár mester nyugodt, szinte barátságos arccal nézett néha reám és csakhamar meggyőződtem, hogy ha pénzen vásárolt is meg engemet, azért még épen nem valami gyerekfaló szörnyeteg, sőt épen séggel nem valami rossz ember.

A mint a nagy hegy lejtőjén leértünk a völgybe, eleresztette a kezemet és így szólt:

— Most már jöjj szépen szabadon mellettem. Láthatod, hogy itt már idegen vidéken vagy, nem tudnál hová szökni és hiába is próbálnád meg, mert Káplár egy perc alatt utólérne és lefűlelné.

Nem akartam szökni, azért válasz helyett csak nagyot sóhajtottam.

— Szomorú vagy, szólt Gáspár mester ismét szelíden. Nem csodálom és ne félj, nem is haragszom értte. Ha sirni akarsz, sírhatsz kedvedre. De jobban tenéd, ha meggondolnád, hogy épen nem szerencsétlenség az, hogy magammal viszlek. Mi lett volna belőled, ha ott maradsz? Hajléktalan koldus. A kik eddig fölneveltek, azok nem a szüleid. Az a jó asszony, akit anyádnak gondoltál, jó volt hozzád, szeretett és fájdalmas elválnod tőle; ez természetes. De gondold meg, hogy ő meg nem tarthatott volna tovább a háznál férje akarata ellenére. És András gazdáról sem kell azt hinned, hogy épen valami rettenően gonosz ember. Nyomorék lett, alig tud megélni, dolgozni nem bír s úgy okos-

kodik, hogy ő nem köteles éhezni, csak azért, hogy neked kenyeret adhasson. Tudd meg, kedves fiam, hogy az élet sokszor kemény csata, a melyben az ember nem teheti mindig azt, amit szeretne. És mellettem még nem lesz a legrosszabb dolgod.

Ezek bölcs szavak voltak és bármily nagy volt szomorúságom, gondolkodóba ejtettek. De azért mégis csak nagyon keserűen esett a gondolat, hogy talán soha sem fogom többé látni a kedves jó Dorka anyót. Mégis nem gondoltam többé olyan haraggal András gazdára sem. Hiszen csakugyan igaz, ő nyomorék és nem köteles rólam gondoskodni; hálával tartozom azért is, hogy eddig fölnevedtem a háznál. Maga sem igen tehet róla, hogy többé nem tarthat el. És ki tudja, hátha csakugyan jó ember ez az új gazdám.

Ezalatt szaporán gyalogoltunk végig a széles, hosszú völgyön. Elhagyott táj volt, csupa bozót, kopár dombok, sehol egyetlen ház. Én pedig már igazán fáradt kezdtem lenni. Most tettem először ilyen nagy utat. Már csak lassan vánszorogva bírtam előre jutni, de nem mertem kérni Gáspár mestert, hogy pihenjünk. De ő maga állapotodott meg.

— Pihenjünk kissé, látom, hogy fáradt vagy. Nem is csoda, abban a nehéz, idomtalan paraszt-csizmában a járás is nehéz. Mihelyt beértünk ide a szomszéd városba, veszek neked jobb csizmát.

Ez kissé fölvidított. A falunkban láttam az uraság gyermekeinek finom cipőit, s mindig vágyakoztam titkon, bár csak olyan szép cipőm lehetne, ne ilyen nehéz, vas szögekkel kivert, patkós eszima.

— És messze vagyunk még a várostól? kérdém.

— Bizony még jó darab. De estére odaérünk. Aztán veszek neked más ruhát is, nem fogsz többé ilyen paraszt öltözetben járni. Meglásd, tetszeni fogsz magadnak is.

Hát én bizony, mint afféle gyerek ember, ennek igazán megörültem. Nem fogok többé parasztruhában járni, hanem urfírnak leszek öltözve. Ó, ha Dorka anyó láthatná!

De egyelőre még sokat kellett gyalogolnom, hogy eljussunk a városba. És akár mennyire biztattam is magamat az új cipővel, uri ruhával, annyira fáradt voltam, hogy már majd összeroskadtam. Szerencsémre segített az időjárás. Már jó ideje teljesen elborult az ég, s most esni kezdett, még pedig sűrű eső.

Gáspár mester az ő nagy köpönyegében és ez alatt a kis majom nem sokat törődtek az esővel; de művésztársaság többi tagja, tudniillik én meg a három kutya, csakhamar bőrig áztunk, mert az én ködmönkém nagyon vékony volt, talán még annyit sem ért, mint a Káplár kutya bundája.

— Ma már nem megyünk a városig, szólt Gáspár mester. Amott látok valami tanyát, oda betérünk.

Eljutottunk a tanyához, de ott nem valami vendégszerető emberekre találtunk. A gazda gyanakodva nézett reánk és az igazat megvallva, ez természetes is volt, mert furcsa társaságot képeztünk: egy izmos örög ember, kezében nagy bottal, mellette egy kopottruhás parasztfiu s mögöttük három sáros, lueskos kutya.

— Ez nem korcsma, itt nem lehet meghálni, mondá a gazda nem épen nyájasan. Nem fogadok be házamba akármilyen kóbor embereket.

Láttam, hogy Gáspár mester szeme egy pillanatig haragosan villogott. Azt hiszem, ha maga van, odább ment volna. De azután rám nézett, legyőzte haragját és újra alkudozni kezdett a gazdával, míg ez végre megengedte, hogy a pajtába mehessünk éjszakára.

— Ott van szalma elég, lefekhetnek. De tüzet ne merjenek gyújtani.

Meghuzódtunk a pajtában. Nem valami pompás pihenő hely volt, de legalább az eső és szél ellen védve voltunk.

— Bontsd ki a batyudat és váltsd száraz ruhát, mondá Gáspár mester.

Megtettem s tapasztaltam, hogy okos tanács volt; nem fáztam annyira.

Ezalatt Gáspár mester is letette a bőrszakot, melyet hátán hordott, felnyitotta és egy kenyeret, sajtot, szalonnát vett elő. Előre látó ember volt, gondoskodott mindentről.

Ekkor láttam először, mikép szokta a rendet és engedelmességet fentartani négylábu művészei közt.

Az elébb, mialatt a gazdával alkudoztunk, az egyik kutya, a kis fekete, körülszaglálta a pitvart és konyhát s egy darab kenyérhéjat találván, azt fölkapta és kifutott vele. Gáspár mester a gazdával beszélgetvén, csak ennyit szólt oda a kutyának:

— Ejnye, hát ez mi? Majd vacsoránál számolunk.

Én erről már meg is feledkeztem. Gáspár mester és én a szalmán ültünk,

előttünk a három kutya sorban, míg a kis majom a Gáspár mester ölében ült. Káplár és a kis fekete kutya lesték, mikor kapják meg részöket, de a kis fekete lesütött fejjel állt ott.

Gáspár mester négy darab kenyeret szelt le, aztán így szólt:

— A tolvaj nem kap vacsorát. A tolvaj menjen oda a sarokba és fekédjék le!

És a kis fekete kutya lecsüggesztett fejjel, behuzott farkkal elsompolygott a sarokba, lefeküldt és meg sem mozdult reggelig.

Nem voltam elkényeztetve s bizony Dorka anyó sem traktált csemegéekkel, de mégis csak eszembe jutott e száraz vacsora mellett, hogy Dorka anyóval mindig volt legalább egy kis meleg leves. Aztán volt fütött szoba, jó ágy, míg most itt a pajtában, szalmán kell aludni. Bármily fáradt voltam, mégsem tudtam egyhamar elaludni, nagyon fáztam. Szomoruan gondoltam arra, hogy a jó Dorka anyó most bizonyosan szintén busul, reám gondol; őt sem vigasztalja senki.

A mint a sötétben, fázva, szomorodva így fekédtam a szalmán, egyszerre meleg lehellet érinté arczomat. Kinyitottam a kezemet a Káplár nyakraalóját fogtam meg. A kutya mesztelenül, szaglálózva jött hozzám. Mit akarhatott? Nem sokáig maradtam kétségben, mert Káplár lefeküdt szorosan mellém és hízelkedve nyaldosta a kezemet. A derék állat e barátsága egészen meghatott és én is viszont simogatni kezdtem.

— Jó kutyácska! Ugy-e jó barátok leszünk?

Kezembe tette első lábát, azután nyugodtan fekvé maradt.

És hiába nevetnétek, a hü állat e ragaszkodása szinte megvigasztalt, úgy éreztem, mintha valami jó baráttra találtam volna s csöndesen aludtam.

Másnap reggel tovább mentünk.

Az idő kiderült, enyhe, kellemes nap volt s meglehetősen vidáman ballagtunk az országuton. A három kutya szabadon ficzkándozott előre-hátra, de Káplár sokszor mellettem maradt, barátságosan fölfölugrált hozzám és vígan kaffogott, mintha biztatni akart volna, hogy a hasztalan bánkódást hagyjam abba. És most már csakugyan nem is voltam olyan bus, sőt mikor végre a városkához kezdünk közeledni, lassankint mindinkább arra gondoltam, milyen lehet az a város és Gáspár mester beváltja-e ígérétét, hogy szép ruhába öltöztet.

Életemben még soha sem voltam kis falucsánk határán tul. Az a városka, melybe most érkeztünk, bizony nem sokkal volt különb egy jókora falunál, mert csak afféle kis mezőváros volt; de én azért mégis megbámultam a hosszú egyenes utcáját, a nagyobbacska házakat és a szép templomot. Azt hittem, ennél nagyobb-szerű már nem is lehet a világon.

Itt nem kértünk senkitől szállást, hanem a vendéglőbe tértünk be. Miután kissé megpihentünk s Gáspár mester biztos helyre zárta a majmocskát és a kutyákat, így szólt hozzám:

— Most megyünk a boltba, hogy átöltözködjél.

Tehát nem felejtette el ígérétét! Nem bizony, s mikor a boltból hazatértünk,

azt hittem, legalább is valami herceg urfi lett belőlem. Tetőtől talpig új ruhát kaptam. Az igaz, hogy egyetlen egy darab sem volt új, mert hát csak afféle ócskás boltban jártunk; de ezt én akkor nem tudtam és tökéletesen meg voltam elégedve az öltözettel. Volt tollas kalapom, fekete bársony zekém, vörös övem, fekete nadrágom és pompás cipőm. Csak azt nem tudtam, mire való az a térdig érő vörös harisnya. De mihamar megtudtam azt is.

A mint visszatértünk a vendéglőbe, Gáspár mester elővette a nadrágomat és mindakét szárát majdnem térdig levágta; aztán maga szépen beszegte, olyan ügyesen mint akármelyik szabó. Bámulva kérdeztem, miért tette ezt?

— Azért, hogy öltözeted ne hasonlítson más fiuk öltözetéhez. Mik vagyunk mi? Vándorló művészek. No's, tehát szükséges, hogy már megjelenésünk feltűnést okozzon. Azt hiszed, törödnék velünk valaki, ha nem különböznénk a többi emberektől ruházatunk által is? Tanuld meg, kedves fiam, hogy az életben a látogat is nagyon fontos. Ez nem jól van így, de mi nem segíthetünk rajta.

Mikor újra felöltöztem, csakugyan feltűnőnek találtam magamat. Csattos cipő volt a lábamon, aztán térdig a vörös harisnya, azon fölül a kurta nadrág, aztán a vörös övvel lekötött fekete bársony zubbony és végre a tollas kalap, — magam is alig ismertem magamra; de hogy őszinte legyek, hát bizony nagyon tetszettem magamnak. De tetszettem az okos Káplárnak is, mert vigan ugrált körülöttem, aztán két lábra állva, első lábát elegendően

nyújtotta felém. A gonosz kis majom ellenben csufolkodva állt elém és utánozta minden mozdulatomat.

Mikor az öltözéssel elkészültem, Gáspár mester így szólt:

— Most már fel vagy öltözve művésznek, ideje hozzálátunk a munkához, mert holnap fel fogsz lépni.

Nagyot bámultam és kérdeztem, mit tesz az: fellépni?

— Azt, hogy holnap előadást rendezünk s abban neked is lesz szereped.

Hogy mi az a szerep, azt én még csak nem is sejtettem.

— Szerep az, a mit majd tenned kell az előadás alatt. Nem azért hoztalak magammal, hogy megsétáltassalak az országban. Arra nincs módom. Dolgozni fogsz és dolgoz az lesz, hogy komédiát fogsz játszani a kutyákkal és a majommal.

— De hiszen én nem tudok komédiát játszani! kiáltottam ámulva.

— Majd megtanulod. Azt hiszed, hogy a majom és a kutyák maguktól tudják azt a sok ügyes mesterséget? Tanultak, keményen tanultak. Te is tanulni fogsz.

Én eddig azt hittem, hogy tanulni csak iskolában lehet, a hova én ugyan még nem jártam. Csakhogy egész másféle tanulás várt reám.

— Egy kis darabot fogunk előadni, szólt Gáspár mester. Czime az lesz, hogy »A tábornok új inasa« vagy »Nem az az ostobább a kettő közül, a kiről hiszik.« A darab pedig ebből fog állani: A majom lesz a tábornok, kinek öreg inasa van; ez Káplár lesz. Az öreg inas helyett fiatal

fogad s a régi inas keres ilyet; az új inas te leszel és beszegődöl.

— De hiszen a majmok nem a tartanak inast, mondám folyvást bámulva.

— Persze hogy nem. De majmocskánk tábornokot fog ábrázolni, ne feledd. No' s, a darab abból fog állani, hogy az új inas tudatlan falusi gyerkőcz, a ki még semmit sem próbált a világon, tehát mindent fonákon végez. Például meg kell teritenie az asztalt, mint nagy uraknál szokás. Ime itt van asztal, abrosz, asztalkendő s minden ami kell. Próbáld meg mit fogsz tenni.

Egészen megzavarodva bámultam rá, majd az asztalra. Képzelnem sem tudtam, hogy fogjak a dologhoz. Gáspár mester pedig nevetve mondá:

— Nagyon jól van! Így kell majd csinálnod. Persze most igazán nem tudod és azért vagy zavarban. Pár nap múlva már mindent tudni fogsz, de akkor emlékezzél vissza mostani zavarodra és mutasd, ha többé nem érzed is. Mert a nézőknek azon kell majd nevetni, hogy a majom és kutya ügyesebb az embernél.

Ezután elmondta még, mit mindent kell majd csinálnom a komédiában, csupa ügyetlenkedéseket, bohóságokat a min a nézők kaczagjanak. Aztán próbát tartotunk a darabból. A majomnak, kutyának szintén volt szerepök, melyet már régebben betanultak, de félig meddig elfelejtettek. Tízser és újra kezdtük s ez alatt kénytelen voltam bámulni gazdám roppant türelmét és nagy szelidségét. Akárhányszor hibáztuk el a dolgot, akár én, akár a majom vagy a kutyák, Gáspár

mester nem haragudott meg, csak annyit mondott:

— Kezdjük újra.

Végre jól ment az egész s mikor a próbát befejeztük, Gáspár mester így szólt:

— Meg vagyok veled elégedve. Ügyes vagy és, ami legfőbb, figyelmes. A ki figyelmes és kitarató, az boldogul. Lásd, ennek a majomnak elevenebb esze van, mint a kutyáknak, de szeleburdi, hamar elfelejt mindent, makacskodik s azért tanulékony, kitarató. Káplár sokkal fölötte áll. Ne feledd fiam, hogy akármilyen csekélységhez fogsz, végezd olyan jól, a mennyire csak tudod, akkor boldogulni fogsz.

Igérttem, hogy iparkodni fogok, de azért szepegtem. Könnyű volt a majomnak és a kutyának, ők már sokszor játszottak, de én még soha sem komédiáztam bémész emberek előtt. Hátha belesülök? Még éjszaka is ezzel álmodtam.

Másnap végre megérkezett első szereplésem ideje. Legelőször is végig vonultunk a város utczáin. Elöl ment Gáspár mester, éles hangon sipon mindenféle nótákat fujva. Utána lépkedett Káplár, hátán a czifra vörös aranyos ruhába öltözött majommal, aztán a másik két kutya és végül én. Mindenfelől összefutott a nép s először csak gyerekek, aztán nagyok mind többen jöttek utánunk s mikor végre a piacra értünk, egész nagy sereg vett körül. Ekkor aztán megkezdtük az előadást. Először a kutyák produkáltak ügyességöket, táncoltak kötélén, mozgó golyón, megmondták hány az óra s több effélet, a min a nézők nagyot bá-

multak és nevettek. Mikor ennek vége volt, következett a darab, melyben én is szerepeltem. Igyekeztem mindent úgy végezni, a mint Gáspár mester betanított. A nézők roppant kacagtak, bámulták a majom és Káplár ügyességét s az én ostobaságomat. — nagyon jól ment az előadás.

Mikor vége volt, Káplár erre való czintányért fogott a szájába és két lábon körüljárt a nézők közt. Majd mindenki dobott valamit a tányérba, ki krajezárt, ki ezüst tizeskét s Káplár büszkén nyújtotta át a teli tányért gazdánknak. Aztán hazatértünk a vendéglőbe s Gáspár mester megdicséért mindnyájunkat. És én olyan hamar rákaptam a komédiásságra, hogy már örültem, mikor Gáspár mestertől azt hallottam, hogy jól játszottam a szerepemet.

De bár kitünő művészek voltunk, én, a majom és a három kutya, sokfélét nem igen tudtunk. Három-négy előadás alatt megmutattuk mindazt, a mit tudtunk s akkor aztán előlről kellett kezdeni. Az emberek pedig azt nem nézték többé, a mit egyszer már láttak. Így aztán nem maradhattunk sokáig egy helyben, odább kellett vándorolnunk olyan helyre, a hol még nem láttak.

Vándoroltunk tehát tovább, a legközelebbi faluban, városkában megint tartottunk egy pár előadást, azután ismét odább ballagtunk. Hol, merre, jártunk, arról sejtelmem sem volt. Egyszer aztán nekibátorkodtam és megkérdeztem.

— Ismered te ezt a vidéket? kérdezte ő viszont.

— Nem én.

— No' s, akkor hát hiába mondanám el neked, miféle városokon keresztül fogunk vándorolni, hová fogunk eljutni. Ugy látom nem valami sokat tanultál eddig. Jártál-e iskolába?

— Nem én.

— Hát olvasni tudsz-e?

— Nem tudok.

— De azt tudod, mi a könyv?

— Oh igen, azt tudom, felelém daldalmasan. Láttam én már könyvet, olvasni is hallottam . . . oh, az olyan szép!

Persze, ti, a kik ezt olvassátok, mosolyogni fogtok, hogy én ilyen bohóságot feleltem. Csakhogy akkoriban még egészen más világ volt ám, nem fordítottak annyi gondot a gyermekek tanítására, kivált afféle szegény faluban, a minőben én nevelkedtem. Volt iskola, de bizony a falubeli gyermekek közül csak kevesen jártak bele, a jó Dorka anyó mondogatta ugyan, hogy egyszer majd engemet is elküld az iskolába; de nagyobb szükség volt arra, hogy a riska tehenet őrizzem nyáronként, télen pedig jobban szerettem a hóban hempergni. Aztán meg könyvek is kellettek volna, erre pedig nem volt pénzünk. Így tehát én csak híreből ismertem az olvasást, írást. Kérdeztem is Gáspár mestertől:

— Ugy-e nagyon nehéz megtanulni olvasni?

— Attól függ, ki milyen kedvvel fog hozzá. A kinek van egy kis tehetsége és igyekezete, hamar megtanulja.

— Oh, én nagyon szorgalmas lennék.

— Majd meglátjuk. Ráérünk.

Én szerettem volna rögtön hozzáfogni, mert azt hittem, az olvasás, írás is csak olyan könnyen megy, mint a komédiázás.

Sokáig különben nem kellett várnom. A legelső városkában, melybe eljutottunk, Gáspár mester egy napon két könyvvel és egy palatáblával tért egy este haza a vendéglőbe.

— Ebből fogsz tanulni. Ez az abécés könyv, ez meg a Szentírás, melyet olvasgatni fogsz, ha megtanultál olvasni. A táblán meg írni tanulsz.

Igy hát tanultam írni, olvasni. Gáspár mester nagy türelemmel tanított, mert ámbár őszintén igyekeztem, mégis néha bizony nem igen jól ment a dolog. De végre mégis szépen boldogultam s tudtam folyékonyan olvasni írni, úgy hogy Gáspár mester megdicsért.

— Jó tanuló vagy, látom, mondá egyszer. Azt hiszem, könnyen megtanulnád a hangjegyek olvasását is.

Ekkor már nem voltam olyan tapasztalatlan, tudtam, mi a hangjegy.

— És tudnék-e én valaha olyan szépen énekelni, mint Gáspár mester? kértem.

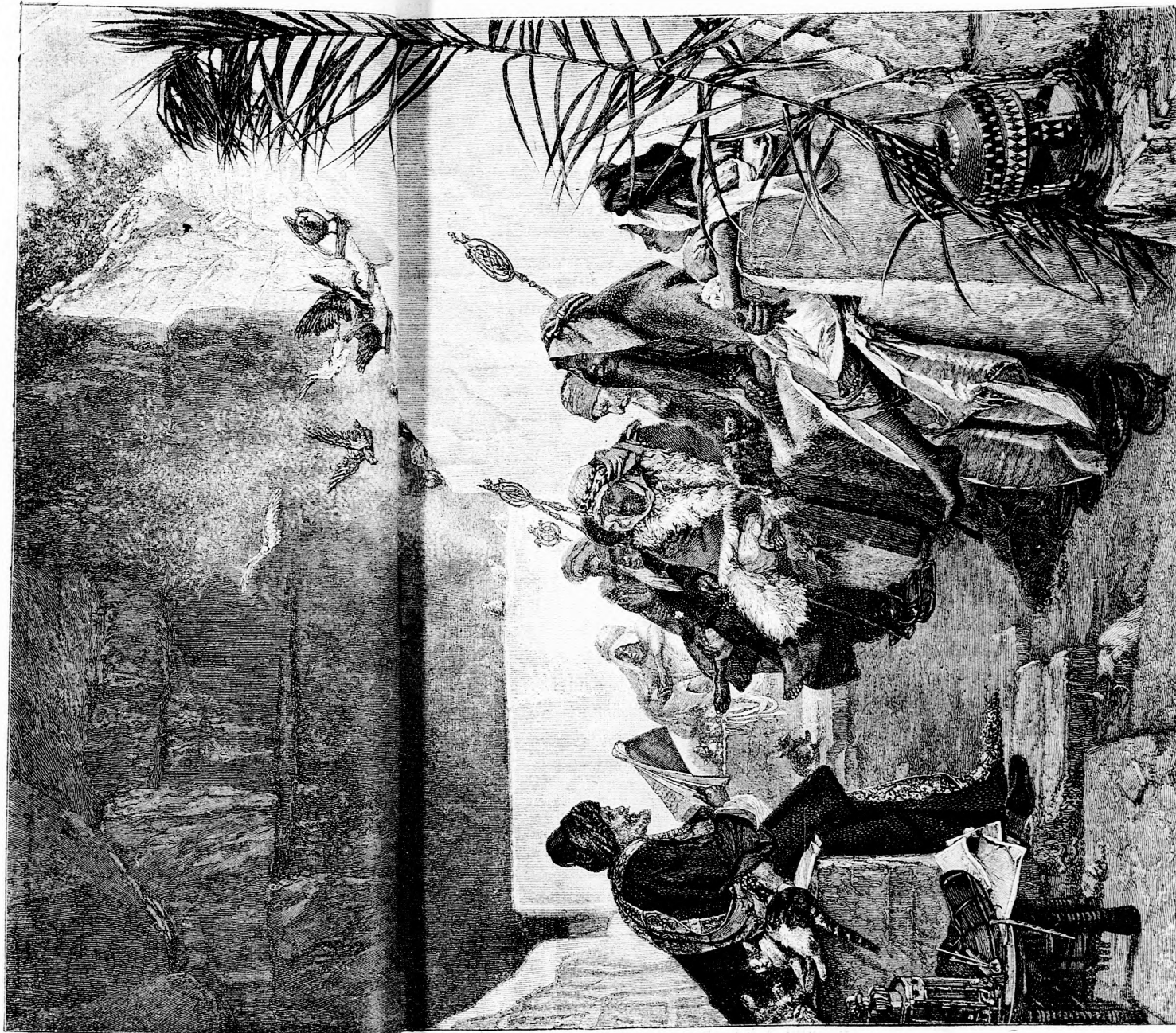
— Meglehet. Hát szereted hallgatni, mikor én énekelgetek?

— Oh, ez a legnagyobb gyönyörűségem. Magam sem tudom miért, de néha szinte sirni szeretnék... azután meg visszagondolok a jó Dorka anyóra, a ki engemet annyira szeretett... meg arra a kedves falucskára...

Hirtelen abba hagyta a beszédet, mert Gáspár mester egyszerre sajátságosan elszomorodott, sőt mintha köny rezgett volna szemében.

— Oh, nem akartam megbántani... bocsásson meg:

(Folytatása a 42. lapon.)

Korán-olvasás. (Lásd a 42. lapon.)

(Folytatás a 40. laphoz.)

— Nem bántottál meg, kedves fiam, felelé szeliden. Ellenkezőleg, emlékeztettél saját fiatalságomra, boldog éveimre. Légy nyugodt, megtanítalak énekelni és zenére is, majd te is könyveket fogsz csinálni az emberek szemébe.

Aztán hirtelen abbahagyta a beszédet s láttam, nem akarja, hogy én arról szölgak. Valami szomorú titka lehetett; de nemcsak akkor, hanem aztán még sokáig hiába törtem rajta a fejemet. És később, minél inkább foglalkoztam a világgal, minél inkább vetkőztem ki régi tudatlanságomból, annál inkább csodálkoztam, hogy Gáspár mester, ki oly sokfelét tud, egy majommal és három kutyával szerte barangol az országban, mikor bizony akárhol megbecsülnék és adnának neki tisztességes állást. Sok idő mult, míg erről a titokról valamint megtudtam.

Egyelőre csak örültem, hogy oly jószágosan bajlódik velem. Mert kedvem volt mindent tanulni s Gáspár mesternél jobb tanítót nem kívánhattam. Vett könyvet, melyből a hangjegyet tanultam meg, aztán énekelni, később hegedülni és ennek nagy hasznát vettük előadásainknál, mert a zenét mindenütt szívesen hallgatták.

Persze, hogy én ezeket megtanultam, az nem történt ám egy-két nap, de nem is egy-két hét alatt. Hónapok teltek bele, hosszú fáradságos hónapok, mert nem voltam olyan szerencsés helyzetben, mint más boldog tanulók, a kiknek egyéb dolguk nincs a tanulásnál. Mi Gáspár mesterrel naponként rendeztük előadásainkat, vagy pedig vándoroltunk faluról-falura, városról-városra. Időközben tanítani

kellett a kutyákat új meg új szerepekre, mesterségekre és csak mikor mindennel készen voltunk és kissé pihentünk is, akkor kerülhetett a sor tanulásra. Legtöbbször utközben valamely árnyas fa alatt pihenve tartottuk a leczkét, vagy egy-egy kis korcsma szerény szobácskájában, a hol egy-két napra megszálltunk.

Ez bizony nem volt olyan tanulás, mint más fiuké. És mégis sokat tanultam, mert a mint egyszer beláttam, milyen tudatlan vagyok, szinte nyugtalanul vágytam új meg új ismeretek után. Megszoktam, hogy jól figyeljek Gáspár mester magyarázataira és rövid idő alatt sokat megtanultam, mint mindenki, a kiből megvan az erős akarat. És nemcsak tanultam, hanem meg is erősödtem. Mikor Gáspár mesterhez kerültem, gyöngé, vézna gyerek voltam; de a sok vándorlás, hideg, meleg, eső, napfény megedzett s pár hónap mulva könnyen viseltem a legnagyobb fáradságot is.

És ez a kemény iskola nagy hasznomra vált később, mikor nehéz viszonytagságokkal kellett megküzdenem.

(Folyt. következik.)

KORÁN-OLVASÁS.

(Képpel a 40–41. lapokon)

VALAHOGY azt ne higye egyik-másik kis olvasóm, mintha azt akarnám mondani, hogy talán korán reggel olvasnak azok az emberek, kiket ott a képen látunk. Nem, hanem a Koránt olvassák, vagyis inkább csak egyikök olvassa, míg a többi hallgatja. Azt hiszem, sokan tudjátok már, mi az a Korán. Az nem más, mint a mohamedán vallásnak szent könyve, olyan, mint nekünk a mi Bibliánk. Mohammed pro-

fétának parancsai, Istenről, a vallásról való tanításai, törvényei vannak a Koránban és az igazhitű mohammedán mindig és mindenben a korán parancsa szerint cselekszik. Meg is van győződve, hogy Allah (az Isten) mindent tudatott e könyv által, ebben van minden törvény és bölcsesség. Talán már olvastátok is a történetből azt a szomorúan híres esetet, mikor a mohammedánok hajdanában elfoglalták Alexandria városát, hol az ó-kor leghíresebb könyvtára létezett, a régi tudósok, írók, költők nagy becsű műveivel. És a győztes mohammedánok vezére így okoskodott:

— Ebben a tömérdek könyvben vagy az van megírva, ami a Koránban, és akkor fölöslegesek; vagy egyéb van bennök, az pedig nem lehet jó és igaz, mert csak az jó és igaz, ami a Koránban van. Így is úgy is el kell tehát égetni e könyveket.

És valóban elégettette az egész könyvtárt s ezzel olyan kárt tett, melyet soha sem lehet többé helyre pótolni; mert az alexandriai könyvtárban volt számos ókori írónak, tudósnak munkájából egyetlenegy példány. Odavesztek örökre.

A Koránt ismerni, olvasni természetesen minden mohammedán igen istenes dolognak tartja. Csak az a baj, hogy a mohammedán népeknél olvasni bizony nem igen sokan tudnak, kivált az afrikai és ázsiai szilaj törzseknél. Ezek tehát nem igen sokat tudnának az ő szentírásukból, ha nem akadnának emberek, kik felolvasásuk és magyarázók a tudatlanoknak a Koránt. Az ilyen felolvasó neve »hafiz« vagy »hafizi kelam«, vagyis: »az isteni ige megőrzője«, másol »kaari«, az az felolvasó. És hogy a koránolvasást terjeszték, mindenfelé vannak olvasó házak, melyeknek neve »kir at haue.« Ez épületeket részint kegyes gazdag mohammedánok ajándékaiából, részint alamizsnából tartják fenn s gondoskodnak arról is, hogy a tudós felolvasó megélhessen. Rosz

időben a szobában, jó időben az udvaron összegyűlnek, a kik épen ájtatosságra vágyakoznak s hallgatják a Korán parancsait, melyeket a felolvasó szépen meg is magyaráz.

A ki maga nem tud olvasni, az persze az ilyen felolvasásból soha sem ismerheti meg az egész Koránt, mert ez nagyon nagy könyv és több ezer versből áll, a felolvasó pedig egy-egy ültében mindig csak egypár verset olvas és magyaráz. De lassan-lassan mégis eltanul valamit a szent könyvből és büszke reá, ha beszédközben ő is meg tudja mondani, mit rendelt a nagy Allah, az ő prófétája Mohammed által.

Az utolsó.

(Képpel a czimlapon.)

KILENCZ volt a képeskönyvünk
A karácsony-fánk alatt.

Egytől egyig végig nézni:
Milyen kedves föladat!

Eleinte mohósággal
Egyre másra forgattuk,
Nézegettük, nem olvastuk,
Legfölebb olvasgattuk.

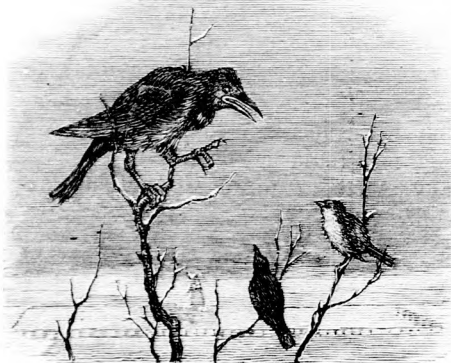
Midőn lehült mohóságunk
S ott magaslott mind a hány:
Neki fogtunk alaposan,
Olvastuk egymás után.

Az utolsó képes könyvnek
Most járunk a közepén;
Klári hugom szépen figyel,
S olvasom fenhangon én.

Ha végig olvastuk ezt is,
Mi lesz? Klári rám tekint.
Ha ennek is vége szakad? —
Az elsőt kezdjük megint!

Éhes madarak.

VÉN holló a száraz ágon
 Verebekhez károgat:
 »Emberek közt, hajh! nem bírnak
 Jóságú barátokat.

Ime, hó fedí a pusztát,
 S a göröngy is megfagyott,
 Ebédre és vacsorára
 Rovart nem kaparhatok.

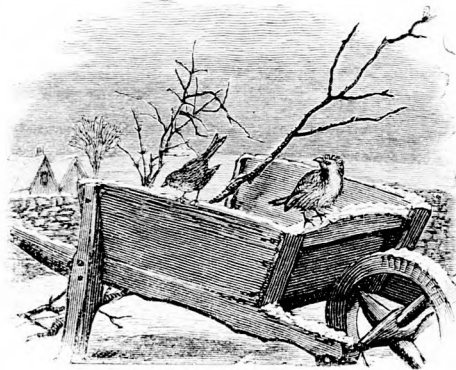
Bizony, ha ez emberekben
 Volna egy kis emberség:
 Megforgatták vón' ekével
 A földeket régesrég!

Akkor az új barázdában
 Kerülne kövér bogár;
 De hát nincs rajt most az eszük —
 Bizony, bizony, szörnyű kár!«

Igy károgott a vén holló
 Mely a száraz fán üle,
 Aztán kiterjesztve szárnyát,
 Lomhán tovább repüle.

*

»Nem jól tudja a vén holló!«
 Így szóltak a verebek;
 »Azt mondja egy régi jó szó:
 Talállok, ha keresek!

Ucczó! Ott a szeméthordó,
 Óreg öblös talyiga:
 A szemétben lesz majd szem is —
 No, repüljünk hát oda!«

S a verebek oda szálltak,
 Lettek is bár keveset.
 Mert hát szegények ilyenkor
 Rettentően éhesek.

»Nini«, mondá Csirip koma,
 Ha koczogtatnánk talán
 Jó szivéről ismeretes
 Kis barátunk ablakán?

Ez bizony jó gondolat volt
 S menten átrepültenek ...
 Koczogtattak ... ablak nyilott ...
 S hulltak a köles szemek!

A TOLLKÉS.

Három jelenet.

GIZIKE. — TINIKE. — DINIKE. —
A MAMA.

Első jelenet.

Dinike. Gizike. Tinike.

Dinike (az asztalnál elgondolkozva ül, míg Gizike és Tinike nagy buzgalommal keresgélnek valamit.) Ugyan mit motoztok már annyit?

Gizike. Hiszen mondtam már . . . a tollkésem elveszett. Nem láttad valahol?

Dinike (kedvetlenül.) Hogy ne láttam volna? Tegnap is láttam, a mint faragcsáltál.

Gizike. Eh, nem úgy értem! Azt kérdeztem, nem tudod-e, hol van-e.

Tinike. Arra emlékszem, hogy tegnap délután az udvaron még a kezdben volt.

Gizike. Az igaz. De akkor bizonyosan betettem a zsebembe.

Tinike. De hátha melléje csuszott? Én azt mondom, keressük az udvaron.

Gizike. Nem bánom, keressük ott. Valahol csak elő kell kerülnie . . . oh, nagyon sajnálnám, ha végkép elveszne. Gyere Dini, segíts keresni.

Dinike. Ugyan hagyjatok békén! Keressétek magatok.

Tinike. No no, hiszen azzal csak nem bántottunk meg, ha kérünk, hogy segíts keresni. Olyan keserves arcot csinálsz, mintha a fogadat huznák.

Gizike. Az igaz! Mi a bajod?

Dinike. Nincsen semmi bajom.

Tinike. No hát akkor jójj velünk és keressük a kést.

Dinike. Mondtam már, hogy nem megyek és azzal vége!

Gizike. Ejnye de haragos kedvedben vagy ma! Valami bajod van csakugyan. Mondd, mi lett? Hátha segíthetünk?

Dinike (mérgesen.) Azzal segíthettek, ha elmentek tőlem.

Tinike. Oh, megyünk is, épen nem mulatságos veled együtt lenni, mikor ilyen kedves vagy. Menjünk Gizike. (Karon fogja.)

Gizike. Menjünk . . . Megállj, Dini, nem felejttem el, milyen jó testvér vagy. (El Tinikével.)

Dinike. (Egyedül.) Csakhogy végre elmentek! Már igazán azt hittem, hogy gyanakodnak. De nem tudnak semmit. (Ovatosan körülnéz.) Most nem lát senki. (Zsebéből tollkést huz elő és nézegeti.) Nagyon szép kés . . . ha én föl nem veszem, más valaki vette volna fel, Gizike akkor sem kapná meg soha többé . . . így hát megtarthatom. Jaj! . . . jön valaki. (Eldugja a kést.) Nem, senki . . . (Ujra előveszi.) Nagyon szép . . . nem is leánynak való kés; aztán nem is tud az rá vigyázni, hiszen minduntalan elhagyogatja. Megtartom, nagy örömem lesz benne . . . az éjjel még kissé félttem ugyan, aludni sem tudtam, mindig az járt az eszemben, hogy ha megtudják . . . mit fognak mondani? Csakhogy nem fogják megtudni . . . fölöslegesen ijesztgetem magamat. Az imént majd gyanussá tettem magamat nagy haraggal. (Zsebre dugja a kést.) Hanem itt a zsebemben rossz helyen van, valaki megtapogatja a zsebemet s véletlenül is ráakadhat. Eldugom valahová, aztán mikor a leányok nincsenek itthon, előveszem

és faragesálok vele . . . így aztán nyugodt leszek. Miért is nem adták nekem azt a tollkést? Inkább nekem való . . . igen és én nem is adom vissza. (Indul.) Ejnye, épen jönnek.

Második jelenet.

Gizike és Tinike (visszatérnek.) **Dinike.**

Gizike (nagyon busan.) Már hiába keressük, vége van, elveszett!

Tinike. Hátha mégis előkerül valahonnan? No ne busulj annyira!

Dinike. No bizony érdemes is egy hitvány kis tollkés miatt busulni.

Gizike. Persze! hátha te elveszitenéd a kis puskádat?

Dinike. Az nem olyan kicsi, azt nem lehet elveszíteni.

Tinike. Igen, de ellophatná valaki.

Gizike. Talán az én késemet is ellopta valaki. Csakhogy itt a házban nem igen járhat tolvaj . . . ámbár . . . az igaz, nem lehet ráismerni.

Tinike. Oh, én tegnap láttam az utcán tolvajt.

Gizike. Tolvajt láttál? Hogyan? (Dinike a következő párbeszéd alatt mindinkább növekedő zavarban fészkelődik.)

Tinike. Hát apácskával jöttünk hazafelé, mikor két rendőr egy embert vezetett végig az utcán. A kezei hátra voltak kötve, ruhája összetépve, a fejét lehorgasztotta; oh, olyan borzasztóan csuf volt! És az utcai gyerkőcök utána szaladgáltak és kiáltozták: »Tolvaj, tolvaj! Viszik a börtönbe!«

Gizike. És minden tolvajt elfognak?

Tinike. Nem tudom. De apácska azt mondta, hogy a rendőrök arra valók,

hogy az ilyen gonosz embereket kikutasák és börtönbe kísérik.

Gizike. És az is tolvaj, aki például a pohárszékéből titkon csemegét vesz?

Tinike. Nem tudom . . . én soha sem teszem. De a minap, mikor a szomszéd-ból Jóska keresztülmászott a falon a mi kertünkbe és egy pár almát szedett össze, akkor az öreg kertész azzal fenyegette, hogy ha még egyszer rajta kapja, akkor becsukatja, mint tolvajt.

Gizike. Oh, igazán nagyon csuf dolog a tolvajság, ugy-e Dinike?

Dinike (mintha nem hallotta volna.) Mit? Micsoda? Nem figyeltem . . .

Gizike. Arról beszéltünk . . . de milyen sápadt vagy? Beteg vagy, ugy-e? Megyek és megmondom a mamának . . .

Dinike (hevesen.) Nem szükséges, nincs semmi bajom.

Tinike. Akkor hát felejtjük el azt a szerencsétlen kést és játszszunk valamit. Ugy-e, játszol velünk?

Dinike. Nem játszom.

Gizike. No, talán még haragszol, hogy az elébb olyan nagyon unszoltalak, jöjj velünk a kést keresni? No ne haragudjál . . . ölelj meg.

Dinike. Eh, hagyjatok békében. (Ki akar szaiadni.)

Tinike. (Mégfogja.) Megfogtalak! (Nevetve.) No Gizike, most megölelheted.

Dinike (ijedten a zsebére teszi kezét.) Eresszetek. (Kibontakozik.)

Gizike. (Nevetve.) Ugyan mitől félsz ugy? Mi van a zsebedben?

Dinike. Semmi.

Gizike. De igen van valami . . . én tudom is micsoda.

Dinike. Nem tudod . . .

Gizike. De tudom s meg is mondom . . .

Dinike (mérgesen.) De az nem igaz . . .

Tinike (meglepetve.) Hiszen még nem is mondta Gizike, hogy mit gondol.

Dinike. Oh, tudom én, azt akarta mondani, hogy a kése van nálam.

Gizike. Ugyan mit beszélsz! Csak nem hiszed, hogy én tégedet tolvajnak tartalak! Eszem ágában sem volt . . . Azt hittem, hogy már ozsonnáltál és tréfából eldugtad a mi almánkat is. Ugy-e Tinike, soha nem is említettem, hogy Dinikénél lehetne a késem.

Tinike. Egy szóval sem, igazán nem, no Dinike, legyen eszed, ne sirj . . .

Gizike. No, ha megtalálom a késecskémét, neked kölcsönzöm, hogy mindig nálad legyen. De most menjünk ozsonnálni. Jőjj Dinike.

Dinike. Nem megyek . . . nem vagyok éhes.

Tinike. Majd hozunk neked egy almát. (El Gizikével.)

Harmadik jelenet.

Dinike, később **Gizike** és **Tinike.** majd a **mama.**

Dinike (egyedül.) Nem, tovább már ki nem állom . . . ez a szerencsétlen kés egészen boldogtalanná tesz . . . oh, minék is dugtam el . . . elloptam. Igen, tolvaj vagyok, olyan mint az, a kit az utcán megkötözve hurczoltak . . . Már beszélni sem merek senkivel . . . szemébe sem tudok nézni testvéremnek . . . oh, borzasztó! Soha, de soha sem veszek el többé semmit, ami nem az enyém . . . ezt a ha-

szontalan kést pedig kidobom az ablakon. (Előveszi.) De nem . . . inkább visszaadom . . . de úgy, hogy ne tudják, hogy nálam volt. Hová tegyem? (Körülnézeget.) Ide dobom a karszék alá, valaki majd ráakad. (Oda teszi.) Így ni! Ah! Szinte megkönnyebbedve érzem magamat, mintha nagy terhet vettek volna le rólam. Milyen esztelenség az, rosztat cselekedni, mikor ez olyan boldogtalanná teszi az embert!

Gizike (Tinikével belépve.) Nesze, Dinike, hoztam neked egy almát.

Dinike (elveszi s beleharap.) Köszönöm! Nagyon jó! Most már megjött az étvágyam.

Tinike. És vidámabb is vagy. Most már játszhatnánk valamit.

Dinike. Nem bánom, de mit? Bujósdit?

Gizike. Arra kevés a hely a szobában, nincs hova elbujni.

Tinike. Persze! Hiszen legföljebb a szekrény vagy a karszék mögé lehet bujni s ha az ember a karszéket elmozdítja, így ni (megteszi) mindjárt rátalál . . . Ni ni! Gizike! Nézd csak, mi van itt?! A késecskéd! A késecskéd! (Fölveszi.)

Gizike. Lehetséges-e! Csakugyan! (Átveszi.) Jaj de örülök! Csakhogy megvan!

Tinike. De hogy kerülhetett oda a szék alá?

Gizike. Nem bánom én, csakhogy megvan. Jaj de örülök neki. De azért ne félj, Dinikém, nem felejttem el, a mit ígértem . . . fogd, neked adom . . . és nemcsak kölcsön, tartsd meg végképen,

legyen a tied, engesztelésül, hogy az imént akaratlanul is megbántottalak.

Dinike (nagyon megzavarodva.) Nem . én hozzá sem nyulhatok . . . nem vagyok rá érdemes, te tulságosan jó vagy! (Zokogva egy székre veti magát, Gizike és Tinike odasietnek s meg akarják őt ölelni.) Ne ölelj meg . . . nem érdemlem . . . nem is fogadhatom el a lopott kést.

Gizike. De hát mit beszélsz? Hiszen a kést megtalálták, csak elveszett . . . ki lopta volna el?

Dinike. Én . . . én loptam el s mikor kerestétek, nálam volt . . . tolvaj akartam lenni . . . de már nem bírtam tovább, odatettem a szék alá . . . Most már nem bánom . . . úgy nyomta a lelkemet, hogy inkább megmondom, pedig tudom többé senki sem fog szeretni ilyen tolvajt, még mamácska sem . . . Oh, az én jó mamám!

Gizike. Szegény Dinike! Ezt igazán nem hittem . . . de most már jóvá tetted . . .

Tinike. Igen, és megszenvedtél hibáért. Gizike nem haragszik. lásd! Mi ezután is csak épen úgy fogunk szeretni, mint eddig . . .

Dinike (még mindig zokogva.) Oh, de mamácska, az én jó mamácskám . . .!

A mama (ki néhány perc óta az ajtóban állt és mindent hallott.) Ez egyszer a mama is megbocsát. A ki őszintén megbánta és jóvá tette hibáját, az félig már érdemes a bocsánatra; egészen pedig akkor érdemli meg, ha komolyan fogadja, hogy effélet többé el nem követ.

Dinike (megölelve a mamát.) Oh, soha, soha többé. Csak most az egyszer bocsásatok meg mindnyájan.

A mama, } (megölelik Dinikét.) Már
Gizike, } megbocsátottuk s el is
Tinike, } felejtjük.

Dinike. Így már megint nyugodt és boldog leszek. Oh, a ki tudja, milyen szerencsétlen az ember, ha lelkiismerete nem tiszta, az bizony őrizkedni fog minden helytelen tett elkövetésétől.

BETÜREJTVÉNY.

gyarn

Jótekonyság.

A szegény gyermek-kórház javára adakoztak még:

Draveczy Anna 1 frt., Szeniczey Ferencz 1 frt., Pfeifer Irma 3 frt., Tavasz Margit 1 frt. 60 kr., Huszár Elemér 50 kr., Szántó Terka 1 frt., Sterk Elza és Paula 2 frt., Kolos Anna és Andor 1 frt., Simon Olga 1 frt., Vecsey Ferencz gyűjtése 6 frt. (Adakoztak: Vecsey Ferencz 2 frt., Jancsár Sándor 10 kr., Okoliesányi Lajos 20 kr., Reisinger Imre 30 kr., Vecsey Dezső 12 kr., Jancsár Sándorné 30 kr., Kovács Sándorné 30 kr., Bakó Skolasztika 30 kr., Orosz Ferenczné 30 kr., Egy kártyázó társaság 1 frt. 84 kr., Klein Ernő 24 kr.,) Götman Andor 1 frt., Linsky Irma 1 frt., Kőnes Irma 2 frt., Pintér Rézike 40 kr., Baresay Anna és Károly 1 frt., Frühbeck Edgár és Walter 2 frt., Antal Margit és Maris 1 frt., Leszli Etelka 1 frt. — A már eddig kimutatott 926 frt 49 krral együtt összesen: 954 frt 19 kr.

Az Ég áldása legyen a kegyes kis adakozókon.

Forgó bácsi.